

Łagodzenie nakładanych od marca obostrzeń powinno przynieść ulgę – w dłuższej perspektywie oznacza przecież znaną sprzed pandemii normalność. Jednak zmiany, z którymi mierzą się uczniowie i nauczyciele mogą i budzą stres. Jak pomóc uczniom klas I-III wracającym w poniedziałek do szkoły odnaleźć się w nowej rzeczywistości, w której zamiast wszystkich kolegów i koleżanek spotkają nowe zasady, często trudne do zrozumienia i zaakceptowania.

Już od 25 maja do szkół będą mogli wrócić najmłodszy uczniowie – w pomniejszych grupach, liczących do 12 osób. Dzieci będą mogły brać udział w zajęciach wychowawczo-opiekuńczych z elementami dydaktycznymi na terenie placówki. Czekają na wiele nowych sytuacji – od pomiaru temperatury po konieczność zachowania dystansu. Będzie trzeba wprowadzić szereg nowych zasad.

Lęk, zamieszanie i nowe zasady

Specyfiką wieku rozwojowego 7-9 lat jest przywiązanie do stałości i rutyny, której wcześniej szkoła dostarczała aż nadto. Wychowawca spędzał ze swoją grupą większość czasu, prowadząc różnorodne zajęcia, budując z uczniami trwałą relację. W klasach panowały ustalone na samym początku konkretne zasady, które normalizowały nie tylko relacje rówieśnicze, ale i wprowadzały porządek w inne sfery życia – higienę, sposób pracy na lekcjach etc.

Reguły gry w pierwszych trzech klasach szkoły podstawowej są znane od pokoleń – „szanujemy siebie nawzajem”, „podnosimy rękę, gdy chcemy coś powiedzieć”, „zachowujemy się koleżeńsko”. Teraz do repertuaru uwag typu „nie biegaj” trzeba będzie dodać:

- „nie podchodź do nich”,
- „zachowuj dystans”,
- „nie przynoś do klasy zabawek”,
- „nie wymieniaj się z kolegą ludzikami lego”.

Trzeba również unieważnić prospołeczne zasady typu „dzielimy się ze sobą przyborami, zabawkami etc.”

Dlatego, by uniknąć narastającego niepokoju wśród uczniów, którzy z natury nie są stworzeni do przestrzegania restrykcyjnych zasad higieny i dystansu społecznego, warto wytłumaczyć im wszystkie zmiany w sposób przystępny i możliwie sympatyczny. By nie tylko zmniejszyć ich napięcie, ale i ułatwić adaptację do nowych warunków.

Zaufanie – niepominanie

Każde z dzieci ma za sobą trudny okres ograniczonych relacji rówieśniczych. Jeśli w rodzinie ktoś używa przemocy, izolacja mogła być dla dziecka prawdziwym koszmarem. Dlatego warto znaleźć czas, by każdy z uczniów powracających do szkoły mógł podzielić się z innymi swoim doświadczeniem. W ferworze uczenia się nowych zasad życia szkoły nie można o tym zapomnieć – o zwykłej rozmowie w grupie, w czasie której padną pytania:

- Jak czujecie się po powrocie?
- Jak radziliście sobie z nauką w domu?

- Co było najtrudniejsze, gdy szkoła była zamknięta?
- Czy w tym czasie zdarzyło się coś, co chcielibyście opowiedzieć grupie?
- Co poprawiało wam humor w trudnych momentach?
- Jak wyglądał wasz dzień w domu?
- Co będziecie wspominać z tego czasu za kilka lat?
- Czego wam brakowało, gdy nie chodziliście do szkoły?

Uwspólnianie przeżyć

W pracy z grupą, która przeżyła trudny czas, bardzo ważne jest normalizowanie i uwspólnianie – pokazywanie, że Kasia „miała podobnie” do Piotrka, a większość osób czuła się zaniepokojona, zła na koronawirusa, tęskniła za szkołą etc.

Dobrze jest podkreślać, że w trudnej sytuacji mieszane uczucia są zupełnie naturalną sprawą i większość osób w czasie epidemii miało momenty, w których trudno było poradzić sobie z emocjami.

Dla dzieci możliwość identyfikowania się z grupą rówieśniczą jest bardzo cenna – wprowadza poczucie bezpieczeństwa, przeciwdziała poczuciu izolacji i osamotnienia, które mogły być w ostatnim czasie niezwykle silne. Aby ten miesiąc, który pozostał do wakacji przebiegł spokojnie, trzeba dołożyć wszelkich starań, by z powrotem zintegrować grupę i zbudować jej spójność. Może nie być to łatwe, zważywszy na to, że dzieci przez długi czas funkcjonowały oddzielnie, kontaktując się ze sobą głównie przez Internet.

Gdzie są moi koledzy?

Ponieważ korzystanie z opiekuńczej funkcji szkoły będzie dobrowolne, rodzic sam podejmie decyzję, czy jego dziecko pojawi się w szkole, czy nie. Można założyć, że część uczniów zostanie w domach. Nie jest to proste dla pozostałych – wielu najmłodszych szkolniaków rozczaruje fakt, że nie ma w grupie ich ulubionych kolegów. Trudno będzie to wytłumaczyć, skoro powody decyzji opiekunów mogą być bardzo różne – od chęci utrzymania izolacji, lęku przed posłaniem dziecka do dużego skupiska osób przez przeróżne motywy związane z sytuacją rodzinną, zawodową.

Nie można zapomnieć o tym również, że dzieci kontaktują się między sobą i rozmawiają o bieżących sprawach – dla ucznia, którego rodzice zdecydowali się skorzystać z opieki szkolnej informacja, że inny rodzic uznał to za zbyt niebezpieczne będzie trudna. Dlatego niezwykle ważne jest podkreślenie, że sytuacje w rodzinach są różne i każdy opiekun podejmuje taką decyzję, która w jego przypadku jest najlepsza. I że szkoła dołoży wszelkich starań, by czas pozostały do wakacji był przyjemny i bezpieczny. Być może uda się wymyślić jakiś sposób, by utrzymać kontakt grupowy z dziećmi, które nie wrócą do szkoły – o nie również trzeba zadbać, by nie nasilić ich poczucia izolacji.

Barbara Rubach

pedagog specjalny, oligofrenopedagog